

Dovolací soud musí tedy vycházeti z toho, že úpadkyně byla v den zaplacení sporného dluhu žalované firmě nezpůsobilou k placení a že žalovaná musila o tom věděti. Nezáleží proto na tom, že s hlediska § 34, odst. 1, č. 2 konk. ř. má význam jen takový věřitelův návrh na uvalení konkursu, na jehož základě byl konkurs uvalen, nebo který aspoň do uvalení konkursu, třebaš na základě jiného návrhu, nebyl ani zamítnut, ani vzat zpět.

I když žalovaná měla právo na oddělené uspokojení, nic to na věci nemění, neboť dovolání ani nenapadá základ odvolacího rozsudku, podle něhož měla mimo to také osobní nárok proti úpadkyni, takže byla také konkursní věřitelkou podle § 51, odst. 3, konk. ř.: a ježto sporným placením nedosáhla uspokojení ze zástavy, nýbrž z jiného majetku úpadkyně, nemá tu její oddělné právo vůbec významu.

Nehledíc na to, že ustanovení §§ 200 a 282 ex. ř. nemají s touto věcí nic společného, ježto jde o exekuční řízení vedené na Slovensku, nešlo tu o dobrovolné placení dlužníkovu, nýbrž o placení vynucené návrhem na uvalení konkursu. Z toho důvodu není třeba uvažovati o právním stavu, jaký by tu byl při dobrovolném placení, když o ně v souzené věci nejde. Placení je jednání mající právní účinky, takže nemůže býti pochybnosti, že jest jednáním právním. V dovolání uvedená rozhodnutí č. 6382 a 3496 Sb. n. s. se na souzený případ nehodí. První z nich se týká případu podle § 30 starého konk. ř., který odpovídá § 33 nynějšího konkursního řádu, a ve druhém šlo o případ, kde byl věřitel uspokojen z kupní ceny věcí v jeho prospěch zabavených.

Čís. 16529.

Bylo-li odvolání plné moci k dispozicím šekovým účtem za vlastníka účtu (společnost s r. o.), zaslané poštovní spořitelně, podepsáno novým jednatelem společnosti s r. o., byla poštovní spořitelna oprávněna žádati důkaz o této změně. Předložil-li nový jednatel společenskou smlouvu a zápis o valné hromadě, týkající se změny v osobě jednatelově, nesmí poštovní spořitelna od té doby prováděti dispozice učiněné v příčině šekového účtu zmocněncem, jehož plná moci byla odvolána. Učinila-li tak, nejsou takovéto výplaty závazné vůči vlastníku účtu.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1937, Rv I 911/36.)

Valnou hromadou žalující firmy »R.«, společnosti s ručením omezeným, konanou dne 27. července 1931, byl zvolen jejím jednatelem na dobu dvou let Antonín B. Ten také předložil dne 30. října 1931 žalované přihlášku žalující firmy k šekovému řízení. Poněvadž přihláška nebyla opatřena předepsaným výpisem z obchodního rejstříku, vyzvala žalovaná poštovní spořitelna jednatele žalující společnosti Antonína B. k nápravě této závady. Když potom Antonín B. předložil výpis z obchodního rejstříku krajského soudu obchodního v P. ze dne 19. prosince 1931, podle něhož byl jediným jed-

natelem firmy »R.«, zřídila žalovaná poštovní spořitelna uvedené firmě dne 8. ledna 1932 šekový účet č. . . . S tímto účtem mi pohledávkou na něm uloženou disponoval podle podpisných vzorců ze dne 30. ledna 1932 jen Antonín B. jako jednatel společnosti »R.«. Valnou hromadou žalující firmy, konanou dne 14. srpna 1933, byl jmenovaný jednatel své funkce zbaven, ze služeb žalobkyně propuštěn a novým jednatelem zvolen Kurt B., což bylo žalované oznámeno dopisem ze dne 17. srpna 1933 s tím, že Antonín B. není nadále oprávněn disponovati s účtem č. . . . a dávatí příkazy, nýbrž že výhradně oprávněným k tomu jest nový jednatel Kurt B. Tu zprávu vzala žalovaná na vědomí a zaslala žalobkyni dne 18. srpna 1933 nové podpisné vzorce se žádostí o jejich vyplnění a doložení změny jednatele novým výpisem z obchodního rejstříku. Tyto nové podpisné vzorce byly zaslány na tehdejší adresu žalobkyně. Po změně v osobě jednatele žalující společnosti a pro nejistotu, kdo je nyní oprávněn nakládati s šekovým účtem č. . . ., bylo žalovanou stanoveno, že dispoice s ním mají býti podpisovány dosavadním jednatelem Antonínem B. i novým jednatelem Kurtem B. zároveň, a to až do té doby, kdy bude o změně v osobě jednatele rozhodnuto. To také žalovaná žalobkyni oznámila a skutečně také 9 šeků znějících na celkovou částku 20.000 Kč ve dnech 2., 7., 11. a 18. září 1933 oba řečení jednatele žalující společnosti společně podepsali. Když bylo dne 18. září 1933 žalované předloženo usnesení krajského soudu obchodního v P. o zamítnutí opovědi nového jednatele Kurta B., uvolnila žalovaná účet č. . . . důsledkem toho opět pro dispoice dosavadního jednatele žalobkyně Antonína B. a o tom také žalobkyni a Antonína B. zvláštním dopisem zpravila. Žalovaná vyplatila za souhlasu pouze Antonína B. v době od 19. srpna do 25. září 1933 7 šeků na úhrnnou částku 15.100 Kč. Dne 10. listopadu 1933 zaslala žalobkyně žalované opis rozhodnutí vrchního soudu v P. ze dne 27. října 1933, jímž zamítavé rozhodnutí krajského soudu obchodního v P. bylo zrušeno a věc vrácena soudu první stolice k novému jednání a rozhodnutí. Hledíc na uvedené obtíže žalovaná šekový účet č. . . . žalobkyni podle § 10, odst. 2, zák. č. 143/1930 Sb. z. a n. z moci úřední vypověděla a jeho zůstatek v částce 8.869 Kč 65 h převedla do soudní úschovy. Tvrdíc, že žalovaná věděla, že rozhodnutí krajského soudu obchodního v P., zaslané jí Antonínem B., není pravoplatné a že přesto ode dne doručení tohoto usnesení honorovala šeky na pouhý podpis Antonína B. a že tedy žalovaná odpovídá jí za škodu tímto jednáním způsobenou jako zmocněnkyně, domáhá se žalující společnost na žalované zaplacení 15.100 Kč s přísl. Ni ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c i z těchto důvodů: Jádrem sporu jest otázka, zda žalovaná byla oprávněna a též povinna prováděti příkazy, které jí dával Antonín B. Jako jednatel žalující společnosti s r. o. i poté, kdy žalovaná byla zpravena o usnesení valné hromady žalující společnosti, jímž byl jednatel Antonín B. své vlastnosti jednatele zbaven a jímž byl zvolen nový jednatel Kurt B. Žalovaná zastává stanovisko, že podle pravidel pro šekové řízení poštovní spo-

řitelný byl pro ni jediné rozhodující stav obchodního rejstříku, podle něhož v kritické době, t. j. v době, kdy byly žalovanou provedeny příkazy, o něž ve sporu jde, byl jediným v obchodním rejstříku zapsaným jednatelem žalující společnosti Antonín B., že proto on jediný byl oprávněn disponovati se šekovým účtem u žalované poštovní spořitelny, tedy i odvolati dohodu o prozatímním znamenání dispozice se šekovým účtem oběma jednatelem, t. j. dosavadním jednatelem Antonínem B. a nově zvoleným jednatelem Kurtem B., a že žalovaná nebyla povinna ani oprávněna měniti na přání třetí osoby stav, týkající se disposičního práva s šekovým účtem žalující firmy. Při tom však odvolatelka nepřihlíží k tomu, že žalující firma nebyla osobou třetí, nýbrž že byla vlastnící šekového účtu, o který ve sporu jde, a že tedy byla podle první věty, odstavce 1 § 4 pravidel oprávněna nakládati se svým šekovým účtem. Dále odvolatelka při tom zaměňuje osobu jednatele Antonína B., tedy funkcionáře žalující společnosti, s vlastníkem šekového účtu, jímž, jak právě vyloženo, byla pouze žalující společnost. Třebas i lze ze znění pravidel, zejména z § 3, odst. 1, in fine a odst. 3, druhá věta, § 4, odst. 3, druhá věta a z § 5, odst. 1, vyvoditi, že pro otázku, kdo jest oprávněným zástupcem firmy a kdo tedy za firmu jest oprávněn učiniti přihlášku za účelem otevření šekového účtu firmy, podpisovati podpisné vzory osob zmocněných, aby nakládaly se šekovým účtem, jakož i činiti oznámení o změnách v právních poměrech firmy jako vlastnice šekového účtu a o změnách v osobách oprávněných nakládati se šekovým účtem, je pro žalovanou rozhodující stav obchodního rejstříku, nelze s druhé strany z dotčených pravidel vyčísti, že by byla žalovaná osvobozena od povinnosti míti zřetel na skutečnosti, jež se jí staly známy a z nichž vyplývá, že se stav obchodního rejstříku neshoduje se skutečným právním stavem. Takováto povinnost zmocnitelova vyplývá z ustanovení § 1009 obč. zák., jež ho zavazuje, aby převzatý úkol obstaral pilně a poctivě, v čemž je zahrnuta i povinnost bděti nad tím, aby zmocnitel neutrpěl škody (srov. § 1012 obč. zák.). S toho hlediska je pro spor významné doznání žalované, že jí byla dopisem ze dne 17. srpna 1932 doručeným 18. srpna 1933 oznámena změna v osobě jednatele žalující společnosti a že jí byla novým jednatelem Kurtem B. předložena společenská smlouva a zápis o valné hromadě, na níž byl dosavadní jednatel B. zbaven funkce jednatelské a nahrazen novým jednatelem Kurtem B., a že proto hledíc na spornost věci zařídila, že budou od 1. září 1933 prováděny až do vyřízení věci jen ty dispozice se šekovým účtem, které budou podepsány oběma jednatelem. Z toho, co vyloženo, vyplývá, že u žalované byla důvěra ve stav zapsaný v obchodním rejstříku dopisem ze dne 17. srpna 1933 a zápisem o valné hromadě otřesena resp. že alespoň byla na neshodu obchodního rejstříku se skutečným právním stavem upozorněna a že ono upozornění bylo doloženo hodnověrným dokladem o výsledku valné hromady žalující společnosti. Jde ještě o to, zda žalovaná byla oprávněna spatřovati v usnesení krajského soudu obchodního v P., jímž opověď nového

jednatele Kurta B. s návrhem na výmaz jednatele Antonína B. a na zápis jednatele Kurta B. byla zamítnuta, postačující doklad o tom, že byla opět sjednána shoda stavu podle obchodního rejstříku se skutečným právním stavem, čili zda dosavadní jednatel Antonín B. zůstává nadále podle skutečného právního stavu oprávněným zástupcem žalující společnosti. Na tu otázku jest však odpověděti záporně hledíc na to, že ono usnesení nenabylo právní moci, nýbrž bylo rekursním soudem zrušeno, jak sama žalovaná doznala. Byl-li tu tedy takový stav, že žalované bylo oznámeno usnesení valné hromady žalující společnosti o tom, že dosavadní jednatel Antonín B. byl odvolán z jednatele funkce a že byl nahrazen novým jednatelem Kurtem B., že však v obchodním rejstříku tato změna nebyla dosud provedena, takže v něm Antonín B. zůstal nadále zapsán jako jednatel žalující společnosti, pak žalovaná nebyla sice se zřetelem na svá pravidla povinna prováděti dispoice se šekovým účtem, pokud by jí byly dávány novým jednatelem Kurtem B., neboť ten nebyl dosud zapsán v obchodním rejstříku, avšak s druhé strany nebyla ani oprávněna prováděti dispoice se šekovým účtem davané jednatelem Antonínem B., poněvadž byla uvědoměna, že byl zbaven funkce jednatele a že tedy jeho zápis v obchodním rejstříku neodpovídá skutečnému právnímu stavu. Že usnesení valné hromady žalující společnosti nelze pokládati za projev vůle osoby třetí, nýbrž že je projevena vůle vlastníka šekového účtu, bylo vyloženo již shora. Proto byla žalovaná povinna přihlížeti k usnesení valné hromady aspoň potud, pokud jím byl dosavadní jednatel Antonín B. zbaven oprávnění zastupovati žalující společnost jako její jednatel. Posoudil tudíž první soud věc správně po právní stránce, pokládal-li žalovanou za odpovědnou žalující společnosti za to, že honorovala šeky, o něž ve sporu jde, na pouhý podpis Antonína B.

N e j v y š š í s o u d' nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde nárok ze smlouvy a na doplnění toho, co žalovaná z konta žalující společnosti vyplatila na šeky, jež byly podepsány Antonínem B. v době, kdy již také žalovaná poštovní spořitelna věděla o tom, že jeho zástupčí moc co do podepisování šeků zanikla. Hledě na skutkový děj, jak jest uveden v rozsudku odvolacího soudu jako zjištění vyplývající z provedených důkazů a ze souhlasného přednesu stran, je právní posouzení odvolacího soudu správné.

Podle § 4 pravidel jest oprávněn nakládati se šekovým účtem jeho vlastník nebo také jiná osoba, kterou k tomu vlastník účtu zmocní. Toto zmocnění musí býti ovšem žalované poštovní spořitelně oznámeno a trvá pak tak dlouho, dokud je vlastník u ní písemně neodvolá (§ 4, odst. 5, pravidel). V souzeném případě se toto odvolání zástupčí moci pro dispoice šekovým kontem u Antonína B. stalo dopisem žalující společnosti ze dne 17. srpna 1933. Její písemné odvolání plné moci bylo pro žalovanou poštovní spořitelnu závazné a hledíc na to, že je za

žalobkyni podepsal nový jednatel, směla žalovaná co do této změny v právních poměrech žalobkyně jako vlastnice účtu podle § 5, odst. 1, pravidel žádati, aby jí byla tato změna, měla-li to za potřebné, prokázána. To se však stalo tím, že jí nový jednatel Kurt B. předložil společenskou smlouvu a zápis o valné hromadě, týkající se této změny v osobě jednatelově. Od té doby nebyla žalovaná oprávněná prováděti dispoice učiněné dřívějším zmocněncem a jestliže tak učinila přece, nemůže výplaty uplatniti jako náležité plnění ve smyslu § 1413 obč. zák. vůči žalující společnosti. Otázka, zda byla změna v osobě jednatelově provedena také v rejstříku obchodním, anebo kdy se tak stalo, není za těchto okolností rozhodující, pokud se týká dispoice, kterou učinil dřívější zmocněnec Antonín B. Protože pak tu rozhoduje výhradně jen prohlášení žalované jako vlastnice účtu, nemůže se žalovaná s úspěchem dovolávati ani nějakého usnesení rejstříkového soudu, když se nakonec ukázalo, že Kurt B. byl hmotněprávně oprávněn k podpisu žalobkyně na jejím prohlášení ze dne 17. srpna 1933, a může tedy žalující společnost po zrušení šekového účtu žádati doplnění toho, co žalovaná vyplatila na poukazy k nim nezmocněné.

Žalovaná dovolávala se před procesním soudem rozhodnutí krajského soudu obchodního v P., které však blíže neurčila. Mohlo by míti význam — podle firemních spisů — toliko buď usnesení č. 1. 66 ze dne 25. září 1933, které však neobsahuje meritorního vyřízení, nebo usnesení č. 1. 80, které však je teprve ze dne 19. října 1933 a nemůže míti žádného významu se zřetelem k době, ve které došlo k výplatám. Proto není rozhodující, zda toto usnesení bylo opatřeno doložkou pravomoci. V každém případě bylo by bývalo povinností žalované spořitelny tuto skutečnost dokázati, z toho, co uvádí v dovolání, lze však souditi, že žalovaná spořitelna to ani netvrdí. Již proto není důvodná její výtka neúplnosti řízení opírající se o to, že měl býti o oné skutečnosti slyšen B. jako svědek.

Když tedy výplaty učiněné k poukazu Antonína B. nelze uznati za náležité plnění ve smyslu § 1413 obč. zák., nezáleží na tom, jak Antonín B. naložil s penězi k výplatě poukázanými, ačkoliv i tu jest žalující společnosti dáti za pravdu, že žalovaná před procesním soudem ani netvrdila, že jich bylo upotřebeno ve prospěch žalující společnosti.

Čís. 16530.

Předpokladem zdržovacího nároku podle zákona proti nekalé soutěži č. 111/1927 Sb. z. a n. jest objektivní nebezpečí dalšího rušení. Takového nebezpečí tu není, přestal-li žalovaný jako jednatel zamýšlené společnosti s r. o. již před podáním žaloby užívati závadného údaje ve firemním znění, ježto společnost s ručením omezeným nebyla založena a byla místo ní založena veřejná obchodní společnost, jejímž je sice žalovaný veřejným společníkem, avšak není oprávněn společnost znamenati a ji zastupovati.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1937, Rv II 447/37.)